

Det Europæiske Fællesskab ved Den Europæiske Fond for Udvikling af Løddistrikter og Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri har deltaget i finansieringen af projektet.

Eksempler på leverandør og kunder

Den brændende platform	Leverandøren	Kunden
Kalvene 0-2½ mdr.	Køerne i kostalden	Slagekalvsproducent/ kalvestalden fra 2½-6 mdr.
Løbekvierne	Store kalve	Kvieafdelingen
Drægtige kvier	Kvieafdelingen	Kostalden
Kælvende køer	Goldko afdelingen	Kælvningsafdelingen

Hvor skaber du værdi - og hvor smider du bare penge væk?

Alle handlinger på bedriften skal skabe værdi, hvis du vil drive en optimal forretning. Få overblik over spild og flaskehalse med en værdistrømsanalyse.

Af konsulent Vibeke Fladjær Nielsen, Videncentret for Landbrug, Kvæg

Ordet er ikke særlig mundret. Heller ikke særlig sexet.

Værdistrømsanalyse!

Men lad dig ikke narre. Hvis du vil arbejde smartere, mere effektivt og få langt bedre resultater, er en værdistrømsanalyse et rigtig godt skridt på vejen.

En værdistrømsanalyse er, kort fortalt, en gennemgang af alle bedriftens arbejdsgange. Både dem, der skaber værdi, og dem der ikke gør.

Essensen er, at alle handlinger på bedriften skal skabe værdi, hvis du vil drive en optimal forretning. En værdi-

strømsanalyse sætter fokus på flowet i stalden og på at reducere spild, som ofte fylder alt for meget i bedriftens arbejdsgange, og som bare koster os penge.

Den brændende platform

Det første man gør, er at få den brændende platform på plads.

Udtrykket den brændende platform bruges som et billede på et sted, hvor det virkelig brænder på, altså den problematik, som udfordrer bedriften.

Den brændende platform kan for eksempel være:

- at kalvene ikke trives
- at der dør for mange kalve i

kælvningsboksen

- at der er for mange køer med ketose.
- at celletallet er for højt
- at logistikken på bedriften er for dårlig
- osv.

Når den brændende platform er på plads, er næste trin at definere, hvem der er 'leverandøren' på problemområdet, og hvad han kan levere.

På en kvægbedrift er 'leverandøren' meget ofte bedriften selv, så det kan virke en smule fortænkt at bruge udtrykkene 'leverandør' og 'kunde'. Men der er en mening med det, som kan illustreres ved dette eksempel:

Hvis vores leverandør af kraftfoder leverer et parti foder af dårlig kvalitet, eller hvis han ikke overholder aftaler om tidspunkter og mængder, er vi ikke bange for at påpege det. Vi forventer, at han lever op til vores krav, hvis han skal være vores leverandør.

På samme måde skal vi turde stille krav til os selv. Vi skal betragte alle bedriftens produkter som noget, der bliver leveret af en leverandør, og den leverandør skal vi stille krav til. Ofte er vi alt for flinke kunder, når vi også selv er leverandøren. Vi accepterer fejl, som vi aldrig ville acceptere fra eksterne leverandører, ofte med en undskyldning om,

at fejlen rettes op senere.

For eksempel er kvieafdelingen leverandør af drægtige kvier, og kostalden er kunde hos kvieafdelingen.

Værdistrømsanalysen

Selve værdistrømsanalysen laves på et stort stykke papir. Arbejdsopgaverne, spildtyperne, forbedringsforslagene og ansvarsskift tilknyttet det område, man laver værdistrømsanalyse på, skrives på post-it, så de er lette at sætte på og flytte rundt.

Hver overordnet arbejds-gang/proces skrives ned, for eksempel: Hente mælk ved kalvene. Derefter går vi ned og kigger i detaljer: Hvordan henter jeg mælk til kalvene? Når der er flere arbejds-gange i processen kalder man dem for procestrin. Mellem de to procestrin er der transport, som kategoriseres som spild (se figur side 39).

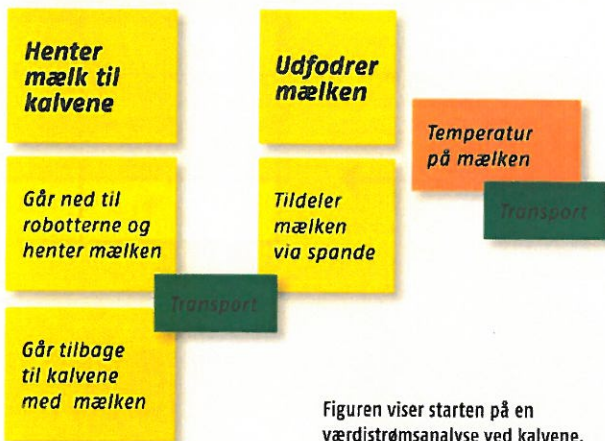
Hver gang der opstår spild får denne arbejds-gang/procestrin en grøn post-it, så man efterfølgende kan se, hvad der

Værdistrømsanalyse

Der bruges forskellige farver post-it til de enkelte aktiviteter.

- Gul: Arbejds-gangen/processen
- Grøn: Spildtyperne
- Orange: Forbedringsforslag

For eksempel hos kalvene:



Figuren viser starten på en værdistrømsanalyse ved kalvene.

er spild, som vi skal have reduceret, og hvad der er værdiskabende processer, (se artikel i fagmagasinet Kvæg nr. 12/2010 om spildtyper).

Hvis der under kortlægning af værdistrømmen spontant kommer et forbedringsforslag, altså hvis en af de medvirkende pludselig har en løsning, så skrives de på orange post-it's, men man forholder sig ikke til dem i kortlægningsfasen. Man sætter dem ved det procestrin, de vedrører, og man vender tilbage til dem, når man er helt færdig med at kortlægge.

Hver ting får sin tid

Når man har kortlagt hele værdi-

M LK BAR

Kalvefodring ligesom naturen selv



- Bedre modstand af kalvene
- Forebygger diaré og lungebetændelse
- Undgår at kalvene sutter ved hinanden
- Hurtigere grovfoderoptagelse
- Arbejdsbesparelse

RB FarmSupply

Nybrovej 81
6851 Janderup
75259822
mail@rb-farmsupply.dk

K.L. TRUCK

Fodre • Feje Skrabe • Strø

Fodervogn

Fuldhydraulisk og knækstyret fodervogn med hydrostatisk fremdrift og aflæsning.

Leveres med Kohler benzin motor 15 hk eller vandkølet

Mitsubishi diesel motor fra 14 til 23 hk, lad volumen fra 0,7 til 5,5m³.

• Arbejdsbredde fra 70 til 125cm.



Rullemaster

Hydrostatisk, knækstyret og selvvlæssende fodervogn. Hydrostatisk drift af både kørsel og aflæsning. Problem fri læsning og udfodring af wraballer samt almindelig rundballer

Rullemasteren leveres med 15 hk Kohler benzin motor eller med vandkølet Mitsubishi diesel motor



LUNDTOFTE MASKINSERVICE

John H. Christensen · Tlf. 75 39 22 14 · Mobil 21 46 66 92
Indmarken 4 · 6670 Holsted
lundtofte.maskinservice@mail.tele.dk

M-Box

Professionel landmandsboks



Hurtig, sikker og robust

Morch Teknik 8786 4300
www.mtn.dk

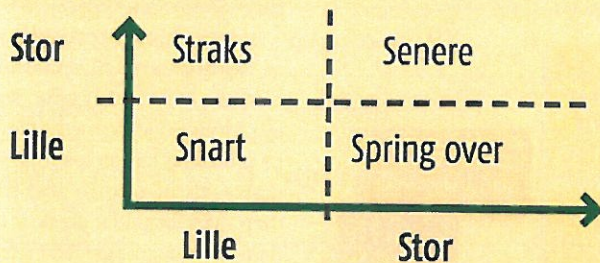
Spåner - Spagnum - Tørv

- Løst eller i baller
- Til strøelse i stalde
- Leveres i hele Danmark til absolut konkurrencedygtige priser

DK-SPÅN A/S
Kvalitets spåner til alle formål

www.dkspaan.dk
info@dkspaan.dk
Tlf. 56712850

Gruppering af forbedringsforslag



Handlingsplan

Aktivitet	Deadline	Ansvar



► strømmen, noterer man ved hver enkelt arbejdsgang, hvor lang tid den tager at udføre. Tiderne lægges sammen, så man får det samlede tidsforbrug for hele arbejdsgangen, det kaldes gennemløbstiden i nu-situationen.

Værdistrømsanalysen giver et klart overblik over, hvor det er, der er spild, og hvor flaskehalene opstår i arbejdsprocesserne. Derudover får man også alle processerne gennemgået med alle medarbejderne, så det bliver tydeligt, hvordan kalve passes - systematisk eller tilfældigt.

Det næste er fremtiden

Mens man udarbejder værdistrømsanalysen, kan man se,

hvor meget tid der spildes på u hensigtsmæssige arbejdsrutiner, og der er grundlag for at vurdere, om de mest tidsrøvendende processer kan udføres på en smartere måde. Man begynder ofte at stille sig selv spørgsmålet: Hvorfor gør vi ikke tingene lidt smartere i stedet for at have så meget spild?

Forbedringsforslagene, som vi skrev på orange post-it's, tager vi nu frem, og de er med til at danne fundamentet for vores fremtids-værdistrømsanalyse, hvor drømmescenariet stilles op.

I eksemplet med mælk til kalvene kunne det for eksempel være en vogn til at hente mælken og køre mælken rundt

med, så man også sikrede sig, at mælkes temperatur var stabil, og at alle kalve fik en korrekt mængde mælk med den rigtige temperatur.

Når hele fremtids-værdistrømmen er lavet, regner man igen på gennemløbstiden og ser, hvad forbedringsforslagene har gjort på gennemløbstiden og hvilke kvalitetsforbedringer af produktet, forbedringsforslagene har givet, så vi kan tilfredsstille kunden.

Uddelegering af ansvar

Lige som ved forbedrings-tavlen skal de forskellige forbedringsforslag prioriteres og uddelegeres. (se artiklen i fagmagasinet Kvæg nr. 11/2010)

Dette foregår ved, at man først prioriterer forbedrings-

forslagene efter virkning og indsats, derefter sætter man en ansvarlig og en deadline på opgaven.

Værdistrømsanalysen er et fantastisk redskab både for landmændene og i den grad også for rådgiveren. Redskabet er så praktisk og jordnært, og man kommer hele vejen rundt i arbejdsopgaverne, hvilket betyder, at rådgiveren har et fantastisk grundlag for at yde den rigtige rådgivning.

Landmanden får nogle klare handlingsplaner for, hvordan han opnår bedre arbejdsprocesser med et minimalt spild. Man kommer ind på alle problematikkerne på bedriften og får snakket alle arbejdsopgaverne igennem.

STALDRENGØRING LIFTARBEJDE - SPALTE-RILNING



www.himmerlandsvikarservice.dk

Tlf. 99 98 97 40

- en del af Dansk Landbrug

Himmerlands Vikarservice



Savsmuld / Spåner

Strøelse som er tørret og støvrenset

Tommy Mikkelsen



Miljøstrøelse til alle formål

57 80 60 51

www.tmspaaner.dk